

Kunt u schenken zonder toestemming van uw echtgenoot?

Vermogen - Jaargang 27 - n° 3 - 8 januari 2024

Echtgenoten die willen schenken aan de volgende generatie, doen dit in principe samen. Kan en mag een van de echtgenoten alleen schenken? Onder welke voorwaarden? Wat zijn dan de gevolgen bij latere ontbinding van het huwelijk?

Basisregels.

Ongeacht het huwelijksstelsel moet iedere echtgenoot een aantal basisregels respecteren, welke echtgenoot ook de eigenaar is van het te schenken goed. Zo zal een echtgenoot niet zonder de instemming van de andere echtgenoot de gezinswoning en/of de inboedel van deze gezinswoning mogen schenken (art. 215, §1 oud BW), zelfs wanneer de schenkende echtgenoot de enige eigenaar is van deze gezinswoning en de inboedel. Indien de echtgenoot-eigenaar toch een dergelijke schenking doet zonder instemming van de ander, dan kan deze laatste echtgenoot de schenking nietig laten verklaren (art. 224 oud BW).

Gezinsbelangen.

Daarnaast voorziet de wetgever ook een bescherming tegen alle schenkingen die de belangen van het gezin in gevaar brengen: ook deze kunnen op vraag van de andere echtgenoot nietig worden verklaard (art. 224 oud BW). De

belangen van het gezin worden vrij ruim geïnterpreteerd, waarbij zowel rekening wordt gehouden met het individueel belang van de echtgenoot, als het belang van het ganse gezin. Er wordt daarbij onder meer rekening gehouden met de plicht van iedere echtgenoot om bij te dragen in de lasten van het huwelijk en dus ook van het gezin. Een schenking gedaan door één echtgenoot alleen mag niet tot gevolg hebben dat hij hierdoor deze bijdrageplicht in het gedrang brengt, ook al zou hij enkel zijn eigen vermogen wegschenken.

Scheiding van goederen.

Een echtgenoot gehuwd onder een stelsel van scheiding van goederen kan alleen beslissen over de schenking van de goederen die enkel aan hem/haar toebehoren. De echtgenoot zal dan wel nog steeds rekening moeten houden met de hiervoor vermelde basisregels. Als u samen eigenaar bent van een woning of gelden op een rekening, dan bent u onverdeelde eigenaars, waarbij iedere echtgenoot moet beslissen over zijn of haar (deel van het) vermogen en dus zijn of haar aandeel in het te schenken goed. Er zal dus een toestemming van beide echtgenoten vereist zijn om een dergelijk onverdeeld goed samen te kunnen schenken.

Gemeenschap.

Echtgenoten gehuwd onder een gemeenschapsstelsel, zoals het wettelijk stelsel, kennen een zogenaamd 'concurrentieel bestuur': ze mogen ieder afzonderlijk handelingen stellen met betrekking tot gemeenschappelijke goederen (art. 2.3.30 BW).

Op deze regel rusten een aantal belangrijke uitzonderingen, waaronder de schenking van gemeenschappelijke goederen. Deze kan enkel met toestemming van iedere echtgenoot gebeuren (art. 2.3.33 BW). Als een van de echtgenoten een gemeenschappelijk goed toch alleen zou schenken, dan kan de andere echtgenoot voor de rechter denietigheid vragen van deze schenking (art. 2.3.36 BW) binnen het jaar nadat hij kennis heeft genomen van deze schenking (art. 2.3.37 BW). Als de andere echtgenoot niet of niet tijdig de vernietiging vraagt van de schenking die de ene echtgenoot alleen heeft gedaan, dan zou hij bij latere ontbinding van het huwelijk (chtscheiding, overlijden) een vergoeding kunnen vragen. De echtgenoot die de schenking alleen heeft gedaan, zal dan een vergoeding moeten betalen aan de huwgemeenschap, omdat hij deze verarmd heeft zonder toestemming van de andere echtgenoot (art. 2.3.44, lid 3 BW).

Instemming.

Het wordt ingewikkelder als de ene echtgenoot het gemeenschappelijk goed alleen heeft geschonken, terwijl de andere echtgenoot hiermee wel heeft ingestemd, maar niet mee is opgetreden als schenker. Volgens bepaalde specialisten dient de instemming gelijkgesteld te worden aan de toestemming en is er geen vuiltje aan de lucht. Volgens andere moet de schenkende echtgenoot bij latere ontbinding van het huwelijk dan een vergoeding betalen aan de huwgemeenschap.

Voorkomen.

Als echtgenoten, gehuwd onder een gemeenschapsstelsel, beslissen om een schenking te doen, doen ze dit het best samen, om iedere discussie te vermijden. Als ze om familiale of emotionele redenen toch verkiezen de schenking door een van beiden alleen te laten verrichten, kunnen ze overwegen een uitbreng te doen. Zo kunnen ze het gemeenschappelijk goed eerst

eigen maken via een wijziging huwelijksovereenkomst (notariële akte), zodat de echtgenoot, aan wie het goed werd toegewezen, de schenking alleen kan doen. Denk wel vooraf na over de fiscale impact van deze werkwijze, zeker wanneer het onroerende goederen betreft (registratiebelasting/ verdelrecht en desgevallend hogere tarieven in de schenkbelasting).

Volmacht.

In sommige situaties kan het wenselijk zijn dat een van beide echtgenoten schenkt namens beide echtgenoten samen. Ongeacht het stelsel kan dit, zoals hiervoor gezien, tot heel wat onzekerheden en problemen leiden. Indien u een dergelijke schenking goed wilt laten verlopen, kunt u een volmacht overwegen. Dit kan een gewone (notariële) volmacht zijn. Bovendien kan de mogelijkheid om te schenken ook opgenomen worden in een zorgvolmacht, waarbij u bepaalt dat uw echtgenoot bij uw latere onbekwaamheid namens u toch nog een schenking aan de kinderen kan doen.

- *Als echtgenoot alleen een schenking doen, vergt de nodige voorzichtigheid. Als u de enige eigenaar bent van de gezinswoning of de inboedel, kunt u zonder toestemming van de ander niet risicoloos schenken. Voor de schenking van andere eigen goederen moet u waken over de gezinsbelangen. Als u samen onverdeeld eigenaar bent, zal u sowieso met twee moeten schenken. Ook binnen een gemeenschapsstelsel brengt de schenking zonder toestemming van de ander een risico van nietigheid of latere vergoeding met zich mee. Wilt u een bepaald gemeenschappelijk goed alleen schenken, dan kunt u overwegen dit goed eerst uit te brengen, met de nodige fiscale denkoefeningen. Kunt u om praktische of medische redenen niet instemmen met de schenking, dan kunt u hierop het best anticiperen door een gewone volmacht of een*

zorgvolmacht te laten verlijden voor een notaris.

Tim Roovers
Venoot-Advocaat Sansen International Tax
Lawyers